

Bruselj, 23.5.2018
COM(2018) 400 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU,
SVETU, EVROPSKI CENTRALNI BANKI, EVROPSKEMU EKONOMSKO-
SOCIALNEMU ODBORU, ODBORU REGIJ IN EVROPSKI INVESTICIJSKI BANKI**

Evropski semester 2018 – priporočila za posamezne države

1. UVOD

Evropski semester in priporočila za posamezne države zagotavljajo letne smernice za nacionalne reforme. Lani novembra, tj. na začetku cikla za leto 2018, so bile v okviru letnega pregleda rasti¹) opredeljene ekonomske in socialne prednostne naloge Unije in njenih držav članic za prihodnje leto. Poudarjeno je bilo, da „tvorni trikotnik“, ki zajema spodbujanje naložb, nadaljevanje strukturnih reform in zagotavljanje odgovornih fiskalnih politik, dosega rezultate. Letošnja priporočila za posamezne države še naprej odražajo te ključne prednostne naloge politike ob upoštevanju ugodnih gospodarskih in socialnih razmer. Jasno usmeritev pri pripravi priporočil za vse zadevne države je zagotovilo tudi priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja²), ki ga je Svet sprejel 14. maja 2018.

Evropsko gospodarstvo raste najhitreje v zadnjem desetletju, in sicer na podlagi rekordno visoke stopnje zaposlenosti, okrevanja naložb in izboljšanja javnih financ. Trenutne ugodne razmere omogočajo, da evropska gospodarstva postanejo močnejša in odpornejša. Trenutno za vse države članice razen ene velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2018 bo rast še naprej stabilna, vendar nekoliko počasnejša, saj nihanja na svetovnih finančnih trgih in trgovinski protekcionizem vse bolj ogrožajo gospodarski razvoj. Ta razvoj dogodkov nas opozarja, da se ne smemo zadovoljiti z doseženim, temveč moramo Unijo in njene države članice pripraviti na prihodnje izzive.

Kot je dejal predsednik Juncker v svojem govoru o stanju v Uniji 2017, mora Evropa popraviti svojo streho, dokler je vreme še lepo. Komisija namerava s svojimi predlogi za priporočila za posamezne države za leto 2018 v celoti izkoristiti pozitivne gospodarske obete ter usmerjati države članice pri izvajanju potrebnih strukturnih reform in trdnih fiskalnih politik. Na podlagi najnovejših pozitivnih trendov bi si bilo treba še naprej prizadevati za spodbujanje ekonomske in socialne konvergence med državami članicami in znotraj njih. Čeprav je odpravljanje posledic krize in neravnotežij v številnih državah še vedno prednostna naloga, so predlagana priporočila namenjena spodbujanju bolj v prihodnost usmerjenega pristopa ter se osredotočajo na vzpostavitev podlage za trajnostno, vključujočo in dolgoročno rast. Poleg tega priporočila spodbujajo dokončanje reform, ki obravnavajo pomanjkljivosti in prilagajanje na pretese, saj so te ključnega pomena za preprečevanje nenadnih upadov gospodarske rasti v prihodnosti.

Priporočila temeljijo na celoviti analizi iz zadnjih poročil o državah, ki izpostavljajo več izzivov za dolgoročno rast. Evropa mora nadaljevati strukturne reforme, ki izboljšujejo poslovno okolje in zagotavljajo ustrezne razmere za naložbe, zlasti prek reform proizvodnih in storitvenih trgov, spodbujanja inovacij, izboljšanja dostopa malih in srednjih podjetij do financiranja, krepitve javnih institucij ob polnem spoštovanju načela pravne države ter boja proti korupciji. Prav tako mora spodbujati reforme, s katerimi bo njena delovna sila pripravljena na prihodnost in čedalje večjo digitalizacijo, zmanjšati dohodkovne neenakosti in spodbujati zaposlitvene možnosti, zlasti za mlade. Poleg tega Evropa potrebuje reforme, ki krepijo njeno gospodarsko odpornost na dolgoročne izzive, kot so demografski trendi, migracije, razogljíčenje in obremenjenost naravnih virov. Le odporna gospodarstva lahko zagotovijo dolgoročno ekonomsko konvergenco in zmanjšanje socialnih razlik.

---

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski banki: Letni pregled rasti 2018, COM(2017) 690 final.

² Priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, 14. maj 2018.

Letošnja priporočila za posamezne države namenjajo posebno pozornost socialnim izzivom, in sicer na podlagi evropskega stebra socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija⁽³⁾. Steber, ki je zasnovan kot vodilo za obnovljeno pozitivno konvergenco k boljšim delovnim in življenjskim razmeram v Evropski uniji, podpira produktivnost in zagotavlja vzdržnost sistemov socialnega varstva. Evropski semester državam članicam omogoča, da spodbujajo napredek pri izvajanju stebra in poročajo o njem. Komisija jih je glede na navedeno in ob upoštevanju nacionalnih pristojnosti pred kratkim pozvala, naj v svojih nacionalnih programih reform določijo nove prednostne naloge in ukrepe na nacionalni ravni⁽⁴⁾. Predlagana priporočila podpirajo ta proces in spodbujajo države članice k izvedbi nacionalnih reform, ki obravnavajo tri razsežnosti stebra, tj. enake možnosti in dostop do trga dela, poštene delovne pogoje ter socialno zaščito in vključevanje. V zvezi s tem je poseben poudarek na zagotavljanju ustreznih znanj in spretnosti, učinkovitih in ustreznih mrežah socialne varnosti ter boljšem socialnem dialogu za zagotovitev trajnih rezultatov.

Evropski semester postaja v mandatu te Komisije vse bolj racionaliziran in vključujoč, saj si je Komisija zelo prizadevala, da bi okrepila nacionalni občutek odgovornosti in izvajanje priporočil za posamezne države. Komisija je sprejela številne ukrepe za zagotovitev bolj racionaliziranega procesa, ustrežnejših in bolj ciljno usmerjenih priporočil, zanesljivejših analitičnih temeljev in boljših možnosti za dialog. Sprejeti ukrepi vključujejo vzpostavitev mreže uradnikov za evropski semester v državah članicah, boljše in tesnejše stike med Komisijo in državami članicami na vseh ravneh upravljanja in na politični ravni v Bruslju in državah članicah ter vključujoč dialog s socialnimi partnerji in deležniki. Od objave zadnjih poročil o državah so bili po vsej Evropi organizirani posvetovalni sestanki z nacionalnimi organi, socialnimi partnerji in drugimi zadevnimi deležniki, na katerih se je razpravljalo o tem, kako ključne izzive, opredeljene v poročilih, pretvoriti v priporočila za posamezne države. Komisija je tudi nadaljevala svojo prakso posvetovanja z državami članicami o analitičnih delih poročil o državah pred njihovo objavo. Kljub njenim prizadevanjem države članice pri izvajanju priporočil še vedno ne izpolnjujejo pričakovanj.

Komisija predlaga izboljššan sklop proračunskih instrumentov, saj želi dodatno podpreti države članice pri izvajanju dogovorjenih reform. Od leta 2015 zagotavlja tehnično pomoč prek svoje podporne službe za strukturne reforme, da bi izboljšala oblikovanje in izvajanje reform za spodbujanje rasti v državah članicah. Od začetka izvajanja programa za podporo strukturnim reformam je število zahtevkov držav članic za podporo močno preseglo razpoložljiva sredstva po letnih ciklih. Leta 2017 je zahtevke za podporo vložilo 24 držav članic, pri čemer velik del projektov, izbranih za financiranje, obravnava izzive, opredeljene v okviru evropskega semestra⁽⁵⁾. Komisija je v svojih predlogih o poglobitvi ekonomske in monetarne unije z dne 6. decembra 2017 zagovarjala povečanje te tehnične podpore in je predstavila pilotni instrument za izvajanje reform, ki državam članicam ponuja nove možnosti za finančno podporo⁽⁶⁾. Na podlagi teh pobud bo na začetku junija predstavila nov racionaliziran instrument za večletni finančni okvir po letu 2020, ki bo zagotovil tehnično in

³ Medinstitucionalna razglasitev evropskega stebra socialnih pravic, 17. november 2017.

⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru: Spremljanje izvajanja evropskega stebra socialnih pravic, COM(2018) 130 final.

⁵ Uredba (EU) 2017/825 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2017 o vzpostavitvi programa za podporo strukturnim reformam – delovni program za leto 2018.

⁶ Ciljno usmerjene spremembe uredbe o skupnih določbah z namenom uporabe sredstev v podporo nacionalnim reformam, COM(2017) 826 final.

finančno podporo za izvajanje nacionalnih reformnih zavez, da bi se še povečala odpornost ekonomske in monetarne unije.

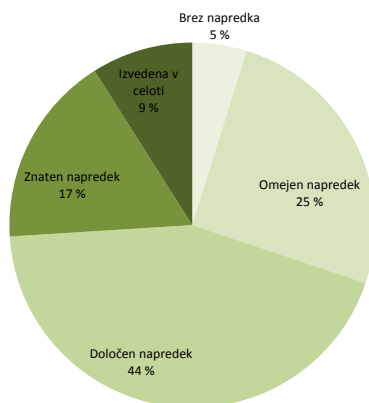
2. SPLOŠNI NAPREDEK PRI REFORMAH IN ODPRVLJANJU NERAVNOTEŽIJ

Trenutno ekonomsko okolje nudi ugodno priložnost za pospešitev izvajanja reform. V okviru evropskega semestra so bili sprejeti številni ukrepi za doseganje soglasja glede ključnih ekonomskih in socialnih izzivov, povečanje nacionalnega občutka odgovornosti za program reform in boljše izvajanje priporočil. Kot je bilo že navedeno, ti ukrepi vključujejo okrepitev političnega dialoga na več ravneh, preden Komisija predlaga priporočila, racionalizacijo števila priporočil, osredotočanje na reformne ukrepe, ki jih je mogoče izvesti v 12 do 18 mesecih, zagotovitev, da so priporočeni ukrepi politik manj predpisujoči, in preglednejše obveščanje o načinu ocenjevanja napredka pri izvajanju reform.

Kljub tem prizadevanjem izvajanje reform iz priporočil za posamezne države napreduje počasi in ni bilo zadovoljivo na vseh področjih. Glede na to, da je gospodarska kriza popolnoma minila, obstaja nevarnost, da se bodo reformna prizadevanja še bolj upočasnila, pri uvajanju in izvajanju zapletenih reform pa lahko pride do zamud zaradi manjšega zunanega pritiska. Vendar bi morale države članice obnoviti svojo zavezanost okrepitvi temeljev in odpornosti svojih gospodarstev, ne nazadnje tudi zato, ker so izkušnje pokazale, da pomembne reforme z očitnimi pozitivnimi učinki na rast in delovna mesta zahtevajo čas in odločenost, da se v celoti izvedejo.

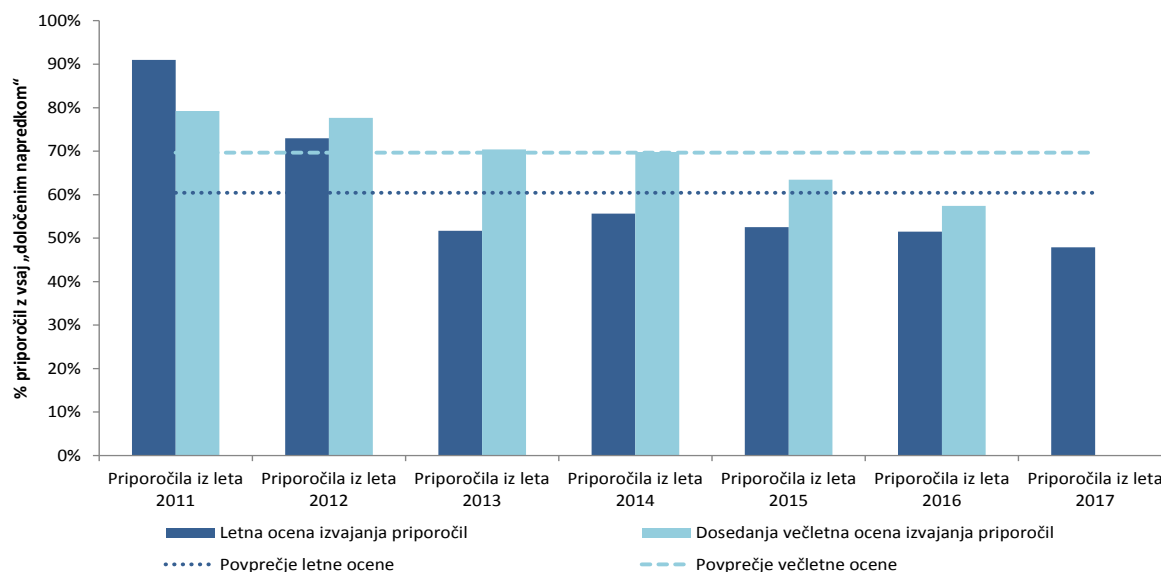
Od začetka evropskega semestra leta 2011 je bil pri izvajanju več kot dveh tretjin priporočil za posamezne države dosežen vsaj „določen napredek“ (slika 1). Večletna ocena priporočil je bolj pozitivna kot ocena napredka za vsako leto (glej sliko 2), kar potrjuje, da se pomembne reforme sicer izvedejo, vendar je v veliko primerih za to potreben čas. Različna hitrost izvajanja pogosto odraža nujnost napredka na določenih področjih, hkrati pa kaže tudi na potrebo po doseganju soglasja, zlasti na področjih, na katerih koristi reform niso enakomerno porazdeljene. Države članice so na primer dosegle največji napredek v zadnjih letih na področju finančnih storitev, fiskalne politike in fiskalnega upravljanja, kar odraža prednost, namenjeno stabilizaciji javnih financ in finančnega sektorja v odziv na gospodarsko in finančno krizo, ki je zahtevala odločne ukrepe politik. Podobno se v dobrem izvajanju ustreznih priporočil odražajo tudi ukrepi za spodbujanje ustvarjanja delovnih mest za nedoločen čas in obravnavanje segmentacije trga dela. Po drugi strani pa države članice še niso v celoti obravnavale pomanjkljivosti v davčnih ureditvah, kot je ozka davčna osnova. Poleg tega obstajajo možnosti za dodatne ukrepe na področju zdravstva in dolgotrajne oskrbe, vendar je za reforme na tem področju glede na obseg izzivov in morebitne učinke na upravne strukture običajno potreben čas (slika 3).

Slika 1: Trenutna raven izvajanja priporočil za posamezne države iz obdobja 2011–2017 (večletna ocena)

Opomba: Večletna ocena obravnava izvajanje od prvega sprejetja priporočil do objave tega sporočila maja 2018. Celovita ocena izvajanja priporočil za posamezne države, povezanih s fiskalno politiko, vključuje skladnost z zahtevami Pakta za stabilnost in rast.

Slika 2: Izvajanje priporočil za posamezne države: letna ocena za vsako leto od leta 2011 v primerjavi z dosedanjim izvajanjem

Opomba: Večletna ocena obravnava izvajanje od prvega sprejetja priporočil do objave tega sporočila maja 2018. Za leti 2011 in 2012 je težje primerjati letno in večletno oceno zaradi različnih kategorij ocene izvajanja priporočil za posamezne države.

Z letnega vidika je izvajanje manj zadovoljivo, napredek na različnih področjih pa je še naprej neenakomeren. Države članice so v primerjavi z lanskim letom najbolj napredovale pri reformi finančnih sektorjev, na primer z izboljšanjem pogojev financiranja, spodbujanjem trajnega reševanja slabih posojil in izboljšanjem bančnega nadzora. Dober napredek je bil dosežen tudi pri aktivnih politikah zaposlovanja, ki postajajo vse bolj raznolike in na splošno osredotočene na pristop, ki je bolj prilagojen potrebam posameznikov. Vse bolj se podpirajo tudi raziskave in razvoj, saj si vlade prizadevajo za financiranje javnih raziskovalnih in razvojnih dejavnosti, povečanje dobičkonosnosti v zasebnem sektorju in izboljšanje pogojev

financiranja. Po drugi strani pa so bili rezultati pri boju proti davčnim utajam, izboljšanju davčne uprave, preprečevanju izogibanja davkom in boju proti korupciji različni. Skromen napredek je bil dosežen tudi pri obravnavanju izzivov, ki jih za dolgoročno vzdržnost javnih financ predstavlja staranje prebivalstva. To področje je obravnavano v veliko priporočilih, vendar je bil dosežen le omejen napredek. Izobraževalne reforme, zlasti za izboljšanje dostopa za prikrajšane skupine in povečanje splošne kakovosti izobraževanja, so še vedno izziv, saj je bil v večini držav članic, ki jim je bilo leta 2017 izdano priporočilo na tem področju, dosežen le omejen napredek (glej sliko 3 in Dodatek 2).

Slika 3: Področja z najvišjo in najnižjo ravno izvajanja priporočil za posamezne države

Opomba: Odstotki ustrezajo deležu poddelov z vsaj „določenim napredkom“ po področjih v državah članicah s priporočilom na tem področju.

Odpravljanje makroekonomskih neravnotežij se nadaljuje, vendar v nekaterih državah članicah določeni vzroki neravnotežij še vedno niso bili obravnavani, pojavljajo pa se tudi nova tveganja. Čeprav se je velik presežek na tekočem računu euroobmočja stabiliziral, se napredek med državami razlikuje. V več državah so bili veliki primanjkljaji na tekočem računu odpravljeni, v nekaterih drugih pa so stalni presežki ostali večinoma nespremenjeni. V nekaterih državah so ravni zasebnega, javnega in zunanjskega dolga še vedno visoke. Razdolževanje poteka neenakomerno, pri čemer v primeru višjega dolga hitrejša zmanjševanje ni vedno zabeleženo. Nadaljevanje zanesljivega zmanjševanja dolga je ključnega pomena za odločno zmanjšanje ranljivosti glede na to, da se bodo pogoji denarne politike verjetno postopoma normalizirali. Če bi države članice s primanjkljaji na tekočem računu ali visokim zunanjim dolgom ohranile nedavno izboljšano cenovno konkurenčnost, bi se lahko podprlo nadaljnje uravnoteženje. Države članice z velikimi presežki bi morale spodbujati hitrejšo rast plač in povečati naložbe. Za vse države so ukrepi za povečanje produktivnosti ključnega pomena za spodbujanje dolgoročne rasti in podpiranje dinamike realnih plač, ki je v večini držav in sektorjev še vedno šibka kljub razmeram na trgih dela, ki jih zaznamujeta visoko povpraševanje po delu na eni strani in nizka stopnja brezposelnosti na drugi strani. Bolj dinamična gibanja plač, izražena kot večje domače povpraševanje, bi še naprej podpirala trenutni gospodarski razvoj. V vedno več državah članicah izzivi, povezani z velikimi nihanjem cen stanovanj, zahtevajo skrbno spremljanje, saj večina predhodnih podcenitvenih vrzeli izginja. To kaže na ekonomske in finančne izzive, značilne za posamezne države, ki so še posebej pomembni za dobro delovanje euroobmočja, in sicer zaradi močnih ekonomskih in finančnih povezav med članicami monetarne unije.

Priporočila za posamezne države, izdana 11 državam članicam z ugotovljenimi neravnotežji, bodo prispevala k zmanjšanju teh neravnotežij. Izboljšane ekonomske razmere so se odražale v sklepih Komisije o razvrstitvi v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji⁽⁷⁾. Komisija je na podlagi poglobljenih pregledov 12 držav članic odkrila neravnotežja v 11 državah. Ugotovljeno je bilo, da Slovenija nima več neravnotežij ter da neravnotežja v Bolgariji, Franciji in na Portugalskem niso več čezmerna. Skupno se trenutno z neravnotežji sooča osem držav (Bolgarija, Francija, Nemčija, Irska, Portugalska, Španija, Nizozemska in Švedska), s čezmernimi neravnotežji pa tri države (Hrvaška, Ciper in Italija). Tako kot v prejšnjih letih se bo za vse države z ugotovljenimi neravnotežji ali čezmernimi neravnotežji izvajalo posebno spremljanje v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji, pri čemer bo obseg tega spremljanja odvisen od obsega izzivov in resnosti neravnotežij⁽⁸⁾.

Konvergenčno poročilo⁽⁹⁾ za leto 2018 kaže, da je v državah članicah, za katere velja odstopanje, potreben dodaten napredek, da bi lahko uvedle euro. Euro, s katerim vsak dan plačuje približno 342 milijonov ljudi v 19 državah članicah, naj bi bil enotna valuta celotne Evropske unije. Z izjemo Danske in Združenega kraljestva ga morajo uvesti vse države članice, ko dosežejo visoko stopnjo trajnostne konvergence. Pristop k euroobmočju je odprt in na pravilih temelječ proces, ki ga urejata Pogodba o delovanju Evropske unije in Protokol št. 13 o konvergenčnih merilih. Letošnje dvoletno konvergenčno poročilo zajema sedem držav članic, ki so pravno zavezane uvedbi evra, tj. Bolgarijo, Češko, Hrvaško, Madžarsko, Poljsko, Romunijo in Švedsko. V poročilu sta analizirana združljivost nacionalne zakonodaje in napredek teh držav članic pri doseganju visoke stopnje trajnostne ekonomske konvergence na podlagi konvergenčnih meril (stabilnost cen, javne finance, stabilnost deviznih tečajev in dolgoročne obrestne mere). Poročilo upošteva tudi druge dejavnike iz Pogodbe o delovanju Evropske unije, ki so pomembni za oceno trajnosti konvergence.

V poročilu je bilo ugotovljeno, da trenutno nobena od analiziranih držav ne izpolnjuje vseh pogojev za uvedbo eura. Vseh sedem držav članic izpolnjuje merilo glede javnih financ, daleč najuspešnejša pa je Bolgarija, katere javni dolg je pod 30 % BDP. Z izjemo Češke, Madžarske in Romunije vse države izpolnjuje merilo glede stabilnosti cen, pri čemer povprečna stopnja inflacije v Bolgariji znaša le 1,4 %. Prav tako vse analizirane države članice z izjemo Poljske in Romunije izpolnjujejo merilo glede dolgoročnih obrestnih mer. Po drugi strani pa nobena država članica ne izpolnjuje merila glede deviznih tečajev, saj nobena od njih ne sodeluje v evropskem mehanizmu deviznih tečajev (ERM II). Bolgarski lev je vezan na euro že od leta 1999, zato je bolgarsko gospodarstvo prilagojeno delovanju brez fleksibilnega deviznega tečaja, kar je podobno zahtevi za sodelovanje v ERM II. Pregled drugih dejavnikov kaže, da so države sicer na splošno ekonomsko in finančno dobro povezane v EU, vendar se nekatere še vedno soočajo z makroekonomskimi ranljivostmi in/ali izzivi v zvezi s poslovnim okoljem in institucionalnim okvirom, kar lahko ogroža trajnost konvergenčnega procesa. Popolno pravno skladnost je dosegla le Hrvaška. Temeljite priprave na članstvo v euroobmočju so bistvenega pomena in Komisija je pripravljena pomagati državam članicam pri njihovih prizadevanjih za pridružitvev euroobmočju. Tako bo v okviru

---

⁷ Sporočilo Komisije Evropskemu Parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki in Euroskupini: Evropski semester 2018: Ocena napredka pri strukturnih reformah in preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ter rezultati poglobljenih pregledov v skladu z Uredbo (EU) št. 1176/2011, COM(2018) 120 final.

⁸ Komisija 7. marca 2018 sklenila, da bo v primeru Bolgarije in Portugalske pozorno spremljala politične zaveze in razvoj neravnotežij, saj so še vedno potrebna nadaljnja prizadevanja za njihovo trajnostno odpravo.

⁹ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Konvergenčno poročilo za leto 2018, COM(2018) 370 final.

svojih predlogov za naslednji večletni finančni okvir kmalu predlagala poseben program, ki bo podpiral ta prizadevanja za konvergenco.

3. KLJUČNI CILJI PRIPOROČIL ZA POSAMEZNE DRŽAVE

Splošni cilj priporočil je spodbuditi države članice, da izkoristijo trenutne ugodne ekonomske razmere za nadaljnje povečanje odpornosti svojih gospodarstev. Glede na ugodne ciklične pogoje bi morale vse države članice dajati prednost reformam, ki bodo povečale njihove možnosti za rast in zagotovile, da bo ta rast bolj vključujoča, izboljšale institucionalno in poslovno okolje, odpravile ozka grla za nalože, izboljšale učinkovitost virov, podprle ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, zmanjšale neenakosti, obravnavale izzive glede znanj in spretnosti, zagotovile učinkovito, odporno in dostopno zdravstvo ter izboljšale mreže socialne varnosti.

Javne finance, obdavčenje in finančni sektor

Gledano nazaj je prožnost v okviru Pakta za stabilnost in rast, ki jo je Komisija določila s podporo Sveta, omogočila doseči pravo ravnovesje med zagotavljanjem fiskalne odgovornosti ter podpiranjem kratko- in srednjeročne rasti. Komisija je pregledala uporabo prožnosti v okviru obstoječih pravil od njene uvedbe leta 2015⁽¹⁰⁾. Prvič, modulacija zahtevane proračunske prilagoditve je pomagala ohraniti okrevanje, kjer je bilo najkrhkejše, hkrati pa je podprla doseganje trdnega proračunskega položaja in spodbudila zadovoljivo hitro zmanjševanje dolga, čeprav je za nekatere države članice še vedno prednostna naloga oblikovanje fiskalnih blažilnikov. Drugič, zdi se, da je bila uporaba prožnosti za spodbujanje strukturnih reform in javnih naložb pri državah članicah, ki so jo dejansko izkoristile, primerna in gospodarsko upravičena. Hkrati pa je mogoče celoten učinek reform in naložb na rast oceniti šele v srednjeročnem obdobju.

Ker se gospodarske razmere enakomerno izboljšujejo, je treba obnoviti fiskalne blažilnike v državah z visoko stopnjo dolga in uporabiti fiskalni manevrski prostor v državah s presežkom, da postanejo njihova gospodarstva odpornejša in da se podpira rast. Stanje javnih financ v Uniji se bo še naprej izboljševalo. Javnofinančni primanjkljaj se je zaradi širjenja gospodarske rasti v Evropski uniji v letu 2017 zmanjšal na 1,0 % BDP in naj bi se še naprej zmanjševal. Podobno je dolg sektorja država padel na 83,1 % BDP v Evropski uniji in pričakuje se, da bo še naprej enakomerno upadal. Fiskalna naravnost je bila v letu 2017 večinoma nevtralna in naj bi ostala taka tudi v letu 2018. Ob nespremenjenih politikah naj bi se gospodarstva večine držav članic – zlasti več tistih z visokim javnim dolgom – širila ali le malo zmanjšala strukturni primanjkljaj v letu 2019 ter tako ostala izpostavljena morebitnim pretresom v prihodnosti. V priporočilih za posamezne države je za države članice, ki še niso dosegle svojega srednjeročnega proračunskega cilja, določen zahtevan fiskalni prilagoditveni napor v skladu s Paktom za stabilnost in rast. Vendar se državam članicam z ustreznim manevrskim prostorom priporoča tudi, da v okviru pravil Pakta za stabilnost in rast uporabljajo fiskalne in strukturne politike, ki bodo podpirale rast, olajšale gospodarsko uravnoteženje in zagotovile nezanemarljivo prelivanje učinkov na druge države članice. Zaradi posledične kombinacije fiskalnih politik držav članic bi bila skupna fiskalna naravnost v euroobmočju v letu 2019 večinoma nevtralna, kar bi doseglo ustrezno

¹⁰ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Evropski investicijski banki o pregledu prožnosti v okviru Pakta za stabilnost in rast, COM(2018) 335 final.

ravnesje med doseganjem vzdržnosti javnih financ ter ohranjanjem trenutne gospodarske rasti in rasti zaposlovanja.

Države članice so z leti znatno izboljšale svoje fiskalne okvire, kar jim zdaj prinaša koristi v smislu prispevka k boljšim proračunskim obetom. V nekaterih državah članicah se morajo nadaljevati reforme, da se izkoristijo prednosti močnih domačih fiskalnih okvirov in zagotovi, da države članice skupaj prispevajo k fiskalni preudarnosti na ravni Unije. Medtem ko se Hrvaški in Romuniji priporoča, naj sprejmeta ali izvedeta obsežne reforme fiskalnega okvira, se od Belgije in Poljske zahtevajo ciljno usmerjene izboljšave, kot so usklajevanje med različnimi ravni upravljanja, izboljšanje proračunskih postopkov ali neodvisno spremljanje.

Da bi se zagotovila razpoložljivost javnih financ za srednje- do dolgoročne naložbene projekte, bi bilo treba pozorno spremljati njihovo sestavo. Ustrezna razporeditev javnih prihodkov in odhodkov po različnih področjih bi povzročila kombinacijo, ki bo spodbudnejša za rast. Potrebna so tudi nadaljnja prizadevanja za povečanje učinkovitosti in uspešnosti obdavčitve ter odhodkov na vseh ravneh upravljanja. Dosledno izvajanje pregledov porabe je koristno orodje za izboljšanje dodeljevanja davkoplačevalskega denarja. V skladu z letošnjimi priporočili bi morale na tem področju ukrepati Avstrija, Belgija, Bolgarija, Finska, Francija, Madžarska, Poljska, Portugalska in Romunija.

Zaradi učinka staranja prebivalstva na nacionalni proračun je treba izvesti reforme pokojninskega in zdravstvenega sistema ter sistema dolgotrajne oskrbe. Te so ključne za zagotavljanje dolgoročne vzdržnosti javnih financ ter ustrezne in dostopne socialne varnosti in zdravstva. Izkušnje so pokazale, da je to področje eno od najtežjih za reformiranje, zato je treba reforme uzakoniti hitro, nato pa jih izvajati postopno, tako da se lahko prizadete skupine prilagodijo. Kljub temu so različne države članice sprejele ukrepe za reformo svojih pokojninskih in zdravstvenih sistemov in za njihovo ohranitev je potrebna drznost. Komisija več državam članicam, na primer Češki, Irski, Madžarski in Litvi, priporoča nadaljnje reforme na teh področjih.

Potrebna so nadaljnja prizadevanja za obravnavo visokih ravni davkov na delo ter za zagotavljanje potrebnih prihodkov za javne politike, da bi povečali spodbude za delo in podprli ustvarjanje delovnih mest za ranljivejše skupine prebivalstva. Več držav članic si je še naprej prizadevalo za zmanjšanje davčne obremenitve dela, pri čemer so se osredotočile zlasti na osebe z nizkimi dohodki, nadaljnja prizadevanja pa so bila letos priporočena Avstriji, Nemčiji, Italiji in Latviji. Kljub temu morajo davčne reforme zaščititi prihodke zaradi ustrezne socialne zaščite in naložb. V zvezi s tem je izdanih več priporočil za razširitev davčne osnove za Hrvaško, Italijo in Litvo, na primer z uvedbo periodičnih davkov na nepremičnine na Hrvaškem.

Izboljšanje davčnih predpisov in uprave je bistveno za zagotovitev vzdržnosti davčnih sistemov držav članic in enakih konkurenčnih pogojev ter pozitivnega poslovnega okolja za podjetja. Stabilen, enostaven in stroškovno učinkovit davčni sistem lahko izboljša izpolnjevanje davčnih obveznosti in prispeva k pozitivnemu naložbenemu okolju. Zato se predlagajo priporočila za poenostavitev davčnega sistema v Franciji in na Madžarskem, povečanje njegove učinkovitosti v Nemčiji ter izboljšanje davčne uprave in izpolnjevanja davčnih obveznosti v Bolgariji, Litvi in Romuniji. Kot je navedeno v priporočilu za euroobmočje za leto 2018, je boj proti strategijam davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje bistvenega pomena za preprečevanje izkrivljanja konkurence med podjetji, zagotavljanje poštene obravnave davkoplačevalcev in zaščito javnih financ, kar prispeva tudi k ohranjanju socialne kohezije in boju proti neenakostim. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje med državami članicami zahtevajo usklajeno delovanje nacionalnih politik za dopolnitev zakonodaje Unije. Države članice so si

na evropski ravni prizadevale za povečanje davčne preglednosti in se dogovorile o minimalni ravni zaščite pred zlorabami. Prav tako so sprejele ukrepe na nacionalni ravni, na primer s spremembo ali razveljavitvijo posebne ureditve za obdavčitev intelektualne lastnine, ki je omogočila agresivno davčno načrtovanje, ali spremembo pravil glede davčnega rezidentstva. Kljub temu napredku temeljit pregled davčnih predpisov in ustreznih gospodarskih kazalnikov kaže, da multinacionalke, ki sodelujejo v agresivnem davčnem načrtovanju, še naprej izkoriščajo davčni sistem več držav članic.

V zadnjem letu je bil dosežen napredek pri krepitvi finančnega sektorja v več državah članicah, kar je prispevalo k zmanjšanju obsega in tokov slabih posojil. Sprejeti so bili zlasti ukrepi za izboljšanje insolvenčnega okvira, okrepitev nadzornega okvira in zmanjšanje obsega slabih posojil, tudi prek družb za upravljanje terjatev. Bolgariji, Cipru in Malti se priporočajo nadaljnji ukrepi za okrepitev nadzora nad finančnim sektorjem v tistih segmentih, za katere so še vedno pristojni nacionalni organi. Na več držav članic še naprej vplivajo veliki deleži slabih posojil. Priporočila v tem smislu so naslovljena na Bolgarijo, Ciper, Irsko, Italijo in Malto.

Gibanja na stanovanjskem trgu lahko destabilizacijsko vplivajo na finančni sektor, kar zahteva ukrepanje v nekaterih državah članicah. Stanovanja so večinoma glavno premoženje gospodinjstev, nepremičnine pa se prav tako redno uporabljajo kot zavarovanje za posojila družb. S preprečevanjem razcvetov in upadov trga bi se torej povečala odpornost gospodarstev na morebitne pretrese, zlasti v primeru popravka cen stanovanj. Glede tega se Irski, Združenemu kraljestvu, Nizozemski in Švedski priporoča, naj zmanjšajo ozka grla pri ponudbi stanovanj. Zmanjšanje davčnih spodbud za zadolževanje, ki jih povzroča zlasti davčni sistem, kot je na primer olajšava za hipotekarne obresti, bi prispevalo k zmanjšanju visoke zadolženosti gospodinjstev na Švedskem.

Okvir 1. Najnovejše informacije o nadzoru v okviru Pakta za stabilnost in rast

Komisija je na podlagi ocene programov za stabilnost in konvergenčnih programov za leto 2018 sprejela tudi vrsto ukrepov v okviru Pakta za stabilnost in rast.

Komisija priporoča, da se za Francijo zaključi postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Tako bi korektivni del pakta veljal samo še za Španijo, ki ima rok za odpravo čezmernega primanjkljaja v letu 2018.

Komisija je sprejela tudi poročili na podlagi člena 126(3) PDEU za Belgijo in Italijo, v katerih je pregledala njuno izpolnjevanje merila glede dolga iz Pogodbe. Za Italijo je sklenila, da bi se moralo merilo glede dolga trenutno šteti za izpolnjeno. Za Belgijo ni bilo dovolj dokazov, da bi lahko dokončno ugotovila, ali je merilo glede dolga izpolnjeno. Vendar se zdi fiskalna prilagoditev v letu 2018 v obeh državah nezadostna. Komisija bo ponovno ocenila skladnost na podlagi naknadnih podatkov za leto 2018, ki bodo sporočeni spomladi 2019.

Komisija Svetu prav tako priporoča, naj sprejme sklep, da Romunija ni učinkovito ukrepala v odziv na priporočilo iz decembra 2017 v okviru postopka znatnega odklona. Slednji je bil uveden junija 2017, potem ko je bil v letu 2016 ugotovljen znaten odklon. Poleg tega je Komisija Madžarsko in Romunijo opozorila na obstoj znatnega odklona od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja v letu 2017. To je drugo opozorilo, naslovljeno na Romunijo. Komisija Svetu priporoča, naj sprejme priporočilo za Madžarsko in Romunijo, da se ustrezno odzoveta in odpravita ta znatni odklon. Postopek znatnega odklona nacionalnim organom omogoča, da sprejmejo popravne ukrepe, da se prepreči začetek postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem.

Čeprav se razmere na trgu dela na splošno izboljšujejo, so potrebna nadaljnja prizadevanja, da se vsem zagotovijo koristi okrevanja in da se izboljša trajnost sistemov socialnega varstva. Še vedno obstajajo precejšnje vrzeli v stopnji udeležbe različnih skupin prebivalstva na trgu dela. To velja zlasti za nizko usposobljene, mlade, starejše, osebe z migrantskim ozadjem in invalide. Avstriji, Belgiji in Franciji se priporoča, naj sprejmejo ukrepe za izboljšanje položaja oseb z migrantskim ozadjem na trgu dela. Avstrija, Češka, Estonija, Italija in Poljska bi morale obravnavati razlike med spoloma v smislu stopnje zaposlenosti in ravni plač, ki so pogosto posledica pomanjkanja ustreznih storitev oskrbe, priložnosti za usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja ali ovir, ki so določene v davčnem sistemu in sistemu socialnih prejemkov. V Španiji, na Nizozemskem, Poljskem in Portugalskem bi bilo treba odpraviti segmentacijo trga dela, in sicer z ukrepi, kot so spodbujanje prehoda na pogodbe za nedoločen čas, odprava spodbud za delodajalce, da zaposlujejo za določen čas, in zagotovitev enakega dostopa do socialne zaščite za delavce v okviru teh ureditev.

Glede na tehnološke spremembe in demografske izzive so za ohranitev inovacij in rasti produktivnosti bistvenega pomena nadaljnje naložbe v znanja in spretnosti. Ponovno usposabljanje in izpopolnjevanje sta ključnega pomena za bolj dinamične in vključujoče trge dela, da bodo lahko vsi v celoti sodelovali v družbi ali v podjetništvu. Podpreti bi bilo treba prehod z nižje kvalificiranih poklicnih priložnosti na višje kvalificirane, pri čemer se Irski, Latviji, Slovaški ali Združenemu kraljestvu priporočajo odločni ukrepi politik in ustrezne naložbe. Belgiji se priporoča, naj poveča delež diplomantov na področju znanosti, tehnologije, inženirstva in matematike.

Prizadevanja bi se morala osredotočiti tudi na izboljšanje kakovosti sistemov izobraževanja in usposabljanja ter zagotavljanje enakega dostopa, tudi za prikrajšane skupine, kot so Romi, osebe z migrantskim ozadjem in invalidi. Neenakost na področju izobraževanja in medgeneracijsko posredovanje znanja ogrožata socialno kohezijo in dolgoročno blaginjo evropskih družb. Letošnja priporočila se tako osredotočajo na kakovost in doseganje osnovnih znanj in spretnosti v Avstriji, zmanjšanje zgodnjega opuščanja šolanja v Španiji, izboljšanje položaja učiteljev na Češkem, povečanje relevantnosti izobrazbe za trg dela na Hrvaškem, v Latviji in Litvi, izboljšanje izobraževanja odraslih na Poljskem, v Litvi, Sloveniji in na Portugalskem ter poklicno usposabljanje na Cipru, v Franciji in Italiji. Na Bolgarijo, Češko, Madžarsko, Romunijo in Slovaško so naslovljena priporočila za izboljšanje dostopa do kakovostnega in vključujočega rednega izobraževanja za prikrajšane skupine, zlasti Rome.

Z izboljševanjem zaposlovanja se v večini držav članic izboljšujejo tudi socialne razmere. Kot pa je razvidno iz pregleda socialnih kazalnikov, so v številnih državah članicah ugotovljena kritična socialnoekonomska vprašanja, kot so visoka dohodkovna neenakost in revščina zaposlenih, majhen učinek socialnih transferjev ali omejen dostop do socialnih storitev. Letošnja priporočila za posamezne države namenjajo posebno pozornost vključevalnosti in učinkovitosti sistemov socialne zaščite, na primer v Španiji, na Madžarskem, Hrvaškem, v Estoniji, Litvi in Latviji.

Zdravstvene sisteme je treba reformirati, da se izravna učinek staranja prebivalstva in izboljša dostop do zdravstva. Številne države članice so nedavno izvedle več reform zdravstvenih sistemov, da bi povečale stroškovno učinkovitost, finančno vzdržnost, odpornost, cenovno dostopnost in dostopnost ter izboljšale zdravstveno stanje prebivalcev. Priporočila tako države članice spodbujajo, naj izvedejo nedavno sprejete reforme ali reforme, ki bodo kmalu dogovorjene, za večjo stroškovno učinkovitost in dostopnost na Cipru, Finskem, v Litvi in Sloveniji, sprejmejo odločne ukrepe za zagotovitev ustreznega in

učinkovitega proračunskega načrtovanja na Portugalskem, povečajo fiskalno vzdržnost in stroškovno učinkovitost na Malti, v Avstriji in na Irskem, okrepijo primarno in ambulantno oskrbo v Latviji, Litvi in Romuniji, vlagajo v preprečevanje bolezni v Litvi, izboljšajo razmere v zvezi z zdravstvenimi delavci v Bolgariji in na Slovaškem ter zmanjšajo neposredna plačila v Bolgariji in Latviji.

Prispevek socialnega dialoga k oblikovanju in izvajanju politik je pomemben za izboljšanje občutka odgovornosti za reforme ter zagotavljanje njihove uspešnosti, trajnosti in vključevalnosti. Nekaterе države članice so od sprejetja priporočil za posamezne države za leto 2017 sprejele ukrepe za povečanje priložnosti za strukturiran dialog ter sodelovanje organizacij delodajalcev in sindikatov. V drugih primerih tak okvir ne obstaja ali pa ima zgolj obrobno vlogo. Čeprav ni enotnega modela, ki bi se uporabljal kot referenca, so možnosti za več socialnega dialoga in večjo vključenost socialnih partnerjev v oblikovanje politik na Madžarskem in v Romuniji.

Sektorske politike za spodbujanje naložb in rasti produktivnosti

Dober napredek pri premagovanju posledic krize je omogočil osredotočanje na osnovne izzive v zvezi s produktivnostjo. Čeprav je večina držav članic že v preteklosti prejela priporočila na področjih, povezanih z rastjo produktivnosti, je zdaj treba doseči večji napredek pri izvajanju teh reform. V zvezi s tem so bistvene naložbe v infrastrukturo ter raziskave in razvoj. Za zagotovitev, da so naložbe v inovacije usmerjene na najbolj produktivna področja, so potrebni različni koraki: odstraniti je treba regulativne ovire, izboljšati poslovno okolje in podpreti podjetništvo. V skladu s tem so priporočila za posamezne države bolj usmerjena na posebne potrebe posamezne države članice, da se spodbudijo naložbe in ponovno okrepi rast produktivnosti.

Inovacije, naložbe v raziskave in razvoj ter politike za digitalizacijo bodo imele pozitiven in trajen učinek na produktivnost, vendar se prednostne naloge med državami članicami precej razlikujejo. Stopnje digitalizacije se med državami zelo razlikujejo, in sicer z vidika infrastrukture ali razpoložljivosti digitalnih spretnosti, pri čemer so lahko celo v tistih državah članicah, ki so na splošno zelo uspešne, precejšnje notranje razlike med regijami. Krepitev javnih ali zasebnih raziskav in razvoja v smislu naložb ali učinkovitosti z boljšim usmerjanjem se priporoča Estoniji, Španiji, Franciji, Irski, Italiji, Litvi in Slovaški. V Franciji, na Irskem, v Litvi in na Poljskem je treba spodbujati tesnejše sodelovanje med podjetji in raziskovalnimi ustanovami.

Trajnostne naložbe v infrastrukturo so nujne za izboljšanje poslovnega okolja in povečanje potenciala za rast. Dobra omrežna infrastruktura znižuje stroške ustanovitve ali delovanja podjetja, povezave med državami članicami in regijami pa so ključne za izkoriščanje celotnega potenciala enotnega trga. Zaradi krize so se zmanjšale naložbe v infrastrukturo, zlasti v najbolj prizadetih državah članicah. V teh primerih so bile zlasti nizke naložbe v prometno, energetska in digitalno infrastrukturo, kar ima znatne negativne zunanje učinke za družbo in okolje. Ti sektorji še vedno zahtevajo znatne naložbe, tudi v tistih državah članicah, ki so se med krizo uspešno odrezale. V številnih državah zahteva dodatne naložbe tudi infrastruktura za ravnanje z odpadki in gospodarjenje z vodo, da se zagotovi njihova posodobitev in podpre prehod na bolj krožno gospodarstvo. Priporočila glede infrastrukture so predlagana za Belgijo, Češko, Nemčijo, Irsko in Romunijo.

Reforme za vzpostavitev konkurenčnih in dinamičnih trgov bi ustvarile nove priložnosti za rast, ki bi jih lahko podjetja v dobrih gospodarskih razmerah zlahka izkoristila. Reforme, ki lajšajo odpiranje trgov, vstop na trg, rast podjetij, prestrukturiranje ali izstop neučinkovitih podjetij s trga in ustvarjanje novih poslovnih modelov, spodbujajo produktivnost ter koristijo državljanom in širšemu gospodarstvu. Omejevalni predpisi v

storitvenem sektorju znatno povečujejo stroške za velike uporabnike storitev, kot so predelovalne industrije. Zlasti reforme poslovnih storitev, ki predstavljajo vse pomembnejši prispevek k drugim panogam, bodo prispevale k rasti produktivnosti z znižanjem stroškov ter povečanjem razpoložljivosti in kakovosti ponujenih storitev. Priporočila glede regulativne reforme, zlasti na področju storitev, so naslovljena na Avstrijo, Belgijo, Hrvaško, Nemčijo, Italijo, Francijo, Madžarsko, Luksemburg in Slovenijo.

Javna uprava in poslovno okolje

Poslovno okolje se je izboljšalo zaradi močnega okrevanja gospodarstva in strukturnih reform. V prihodnosti bi se morala nadaljevati prizadevanja v tej smeri, tudi v državah v razmeroma boljšem položaju, da se ohrani njihova prednost na svetovni ravni. Letos so priporočila za izboljšanje različnih vidikov učinkovitosti in kakovosti javne uprave namenjena Cipru, Hrvaški in Italiji. Upravljanje in gospodarska uspešnost podjetij v državni lasti sta še vedno problematična v številnih državah članicah, priporočila pa so bila naslovljena na Bolgarijo, Ciper, Hrvaško, Italijo, Portugalsko in Romunijo.

V številnih državah članicah so potrebna nadaljnja prizadevanja za zagotovitev neodvisnosti in učinkovitosti pravosodnega sistema, izboljšanje javnih naročil in boj proti korupciji. Reševanje teh izzivov je bistveno za izboljšanje zaupanja podjetij in naložbenega okolja ter za zagotovitev uspeha drugih strukturnih reform. Sprejeti so bili ukrepi za izboljšanje delovanja javnih naročil v več državah, vključno z uvedbo e-javnega naročanja. Vendar so konkurenca, združevanje preglednosti in profesionalizacija na področju javnega naročanja še vedno področja, na katerih so potrebne izboljšave, poleg tega pa tudi potencial strateških javnih naročil ostaja večinoma neizkoriščen. Priporočila glede javnega naročanja so prejele Češka, Španija, Madžarska, Romunija, Slovenija in Slovaška. Čeprav so nekatere države članice sprejele nove protikorupcijske ukrepe, je korupcija v več državah članicah še vedno pereče vprašanje, kar negativno vpliva na potencial za gospodarsko rast in poslovno okolje. V različnih primerih je treba okrepiti učinkovito preiskovanje in pregon korupcije ter izboljšati njeno preprečevanje. Zaščita prijaviteljev nepravilnosti, zakonodaja o lobiranju, razkritje in preverjanje sredstev in interesov, ustrezno financiranje protikorupcijskih organov ter preglednost in dostop javnosti do informacij so prav tako področja, ki zahtevajo nadaljnje izboljšave. Številne države članice so prejele priporočila, ki se osredotočajo na te vidike. Hrvaška, Ciper, Italija, Portugalska in Slovaška so prejeli priporočilo za izboljšanje učinkovitosti svojih pravosodnih sistemov.

Zaradi reform in gospodarske rasti se je izboljšal dostop do financiranja, vendar je prihodnja odpornost odvisna od tega, ali bodo imela podjetja več možnosti za financiranje z lastniškim kapitalom. Dostop do financiranja se je znatno izboljšal zaradi ugodnih dejavnikov iz poslovnega cikla in reform v številnih državah. Vendar je v nekaterih državah članicah še vedno skromen, zlasti kar zadeva mala in srednja podjetja. Zlasti mlada, inovativna in hitro rastoča podjetja so v zgodnjih in poznejših fazah rasti pri svojih potrebah po financiranju odvisna od tveganega kapitala in dostopa do javnih kapitalskih trgov. Priporočila za posamezne države glede dostopa do financiranja so predlagana za Ciper, Italijo in Portugalsko.

4. SKLEPNA UGOTOVITEV

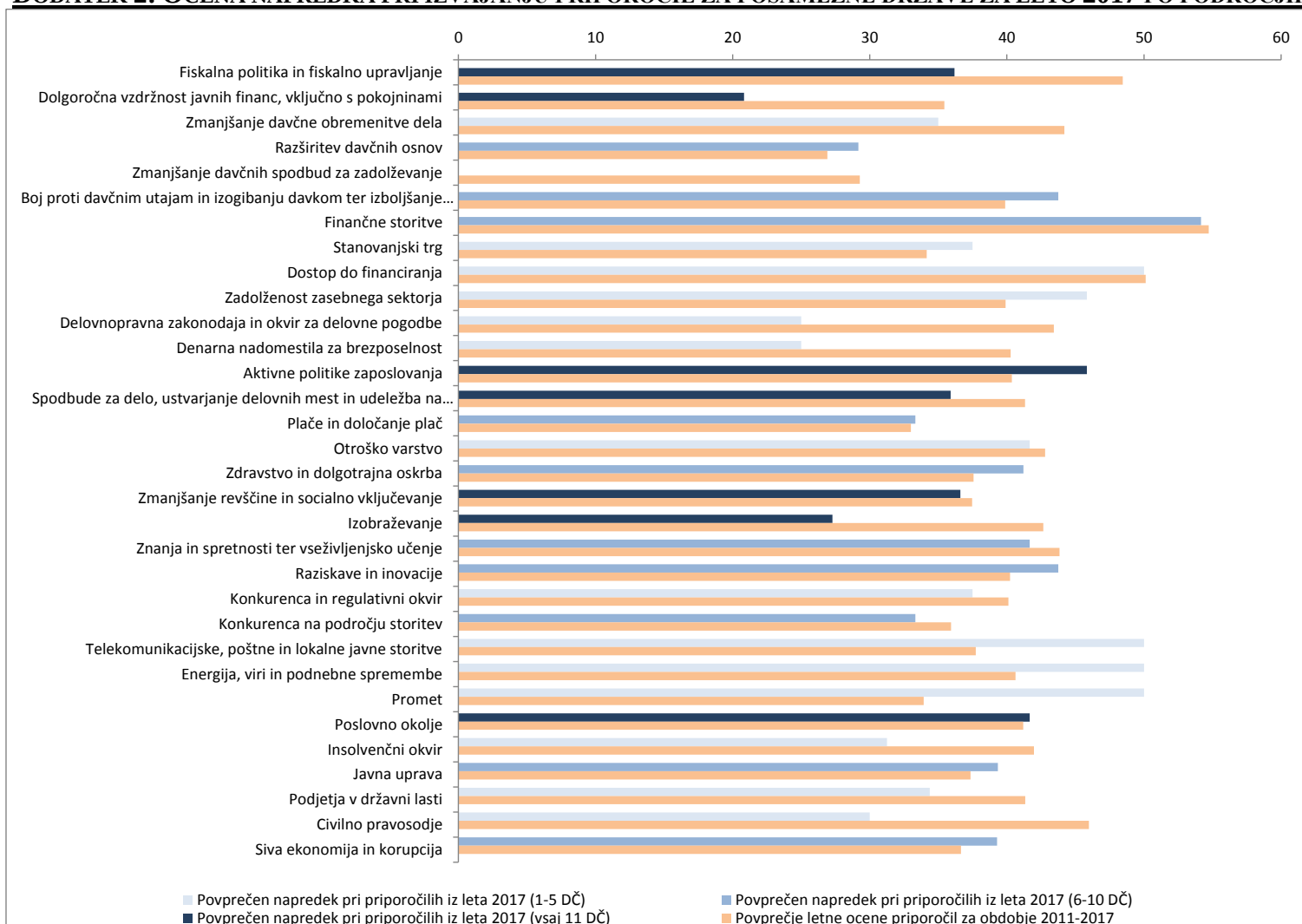
Boljše gospodarske in socialne razmere nudijo enkratno priložnost za okrepitev in povečanje odpornosti evropskih gospodarstev. Evropski semester s stalnim poudarkom na „tvornem trikotniku“ naložb, strukturnih reform in odgovornih fiskalnih politik državam članicam pomaga, da v celoti izkoristijo to priložnost. Ker se gospodarstvo širi, je skrajni čas, da države članice okrepijo svoja prizadevanja za doseganje večje makroekonomske odpornosti in izvajanje reform za spodbujanje rasti.

Komisija Svet poziva, naj podpre predlagani pristop za priporočila za posamezne države za obdobje 2018–2019 in povezane sklepe v okviru Pakta za stabilnost in rast. Države članice poziva, naj priporočila v celoti in pravočasno izvedejo v dialogu s socialnimi partnerji in vsemi zadevnimi deležniki. Komisija je še naprej zavezana ohranjanju odprtega in vključujočega dialoga z nacionalnimi deležniki v celotnem procesu evropskega semestra. Poleg tega je pripravljena državam članicam pomagati prek podporne službe za strukturne reforme, če bodo za to zaprosile. Komisija namerava v okviru svojih predlogov za večletni finančni okvir za obdobje po letu 2020 predstaviti nov podporni program za reforme, da bi dodatno podprla izvajanje nacionalnih programov reform. Program bo imel skupni proračun v višini 25 milijard EUR in bo vsem državam članicam zagotavljal finančno in tehnično podporo za izvajanje prednostnih reform, opredeljenih v okviru evropskega semestra.

DODATEK 1: PREGLED VPRAŠANJ, ZAJETIH V PRIPOROČILIH ZA POSAMEZNE DRŽAVE ZA OBDOBJE 2018–2019

Splošna kategorija	Področja	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK
Javne finance in obdavčitev	Fiskalna politika in fiskalno upravljanje																											
	Dolgoročna vzdržnost javnih financ, vključno s pokojninami																											
	Zmanjšanje davčne obremenitve dela																											
	Razširitev davčnih osnov																											
	Zmanjšanje davčnih spodbud za zadolževanje																											
	Boj proti davčnim utajam in izogibanju davkom ter izboljšanje davčne uprave																											
Finančni sektor	Finančne storitve																											
	Stanovanjski trg																											
	Dostop do financiranja																											
	Zadolženost zasebnega sektorja																											
Trg dela, izobraževanje in socialne politike	Delovnopravna zakonodaja in okvir za delovne pogodbe																											
	Denarna nadomestila za brezposelnost																											
	Aktivne politike zaposlovanja																											
	Spodbude za delo, ustvarjanje delovnih mest in udeležba na trgu dela																											
	Plače in določanje plač																											
	Otroško varstvo																											
	Zdravstvo in dolgotrajna oskrba																											
	Zmanjšanje revščine in socialno vključevanje																											
	Izobraževanje																											
	Znanja in spretnosti ter vseživljenjsko učenje																											
Strukturne politike	Raziskave in inovacije																											
	Konkurenca in regulativni okvir																											
	Konkurenca na področju storitev																											
	Telekomunikacijske, poštne in lokalne javne storitve																											
	Energija, viri in podnebne spremembe																											
	Promet																											
Javna uprava in poslovno okolje	Poslovno okolje																											
	Insolvenčni okvir																											
	Javna uprava																											
	Podjetja v državni lasti																											
	Civilno pravosodje																											
	Siva ekonomija in korupcija																											

DODATEK 2: OCENA NAPREDKA PRI IZVAJANJU PRIPOROČIL ZA POSAMEZNE DRŽAVE ZA LETO 2017 PO PODROČJIH

* Celovita ocena izvajanja priporočil za posamezne države, povezanih s fiskalno politiko, vključuje skladnost z zahtevami Pakta za stabilnost in rast.

** Večletna ocena priporočil obravnava izvajanje od prvega sprejetja priporočil do objave krovnega sporočila maja 2018.